

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

05.04.2019. Nr. 1.7-2/313
Uz 06.03.2019. Nr.3-21e/87

Iecavas novada domei
dome@iecava.lv

Zināšanai:

Ekonomikas ministrijai

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai

Kultūras ministrijai

Latvijas Pašvaldību savienībai
lps@lps.lv

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai
pasvaldibas.komisija@saeima.lv

Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai
cilvektiesibu.komisija@saeima.lv

Par saņemto vēstuli

Konkurences padome (turpmāk - KP) ir saņēmusi Jūsu vēstuli (turpmāk – Vēstule), kurā norādīts, ka pašvaldību rīcība, izdodot pašvaldību laikrakstus, tajā skaitā laikrakstus ar sludinājumu un reklāmas sadaļu, nav prettiesiska un nerada zaudējumus reģionālajiem medijiem. Vēstulē minēts, ka šobrīd ne likums „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, ne likums „Par pašvaldībām”, ne citi spēkā esošie normatīvie akti nenosaka, ka pašvaldībām ir jāaprobežojas ar informatīvo izdevumu izdošanu. Arī plašsaziņas līdzekļi, kurus izdod publiskas personas un kuri tiek dotēti no budžeta līdzekļiem, veicina demokrātisko diskursu, informācijas un vārda brīvību.

Ievērojot Vēstulē norādītos argumentus, KP atbilstoši savai kompetencei norāda turpmāk minēto.

Nenoliedzami, ka viena no demokrātiskas sabiedrības fundamentālajām pamatvērtībām ir privātpersonas tiesības uz vārda brīvību un informācijas pieejamību, kuras citstarp tiek nodrošinātas ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, taču izskatāmais gadījums ir īpašs, jo vistiešākajā mērā skar citus privātos plašsaziņas līdzekļus, to konkurētspēju un pastāvēšanu.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa) ir atzinis, ka tas, ka daļa no ierobežotā reklāmas (ieskaitot sludinājumu) tirgus ienākumiem nonāk publiskās personas izdotā plašsaziņas līdzekļa rīcībā, kurš vienlaikus saņem finansējumu no budžeta, var nostādīt privātos plašsaziņas līdzekļus krietni neizdevīgākā stāvoklī un apdraudēt to pastāvēšanu. Tādējādi publiskas personas izdots plašsaziņas līdzeklis nacionālās informācijas un demokrātiskā diskursa telpu rezultātā var nevis padarīt plašāku un daudzveidīgāku, bet gan tieši pretēji, padarīt to ierobežotāku un vienveidīgāku. Tādēļ publiskas personas izdotais plašsaziņas līdzeklis drīkst darboties reklāmas tirgū tikai tik tālu, cik tālu šāda darbība būtiski neietekmē privātos plašsaziņas līdzekļus, kas konkurences apstākļos darbojas tajā pašā tirgū. Tādējādi ir iespējams, ka tā darbība reklāmas tirgū varētu būt nepieļaujama, vai arī attiecīgajai publiskajai personai būtu jārada attiecīgs izlīdzinājuma mehānisms par labu būtiski apdraudētajiem privātajiem plašsaziņas līdzekļiem.¹

Jāuzsver, ka arī no Administratīvās apgabaltiesas sprieduma², uz kuru ir atsauce vēstulē, izriet, ka pašvaldības domes rīcība, publicējot reklāmas un sludinājumus laikrakstā „Iecavas Ziņas” par pašvaldības budžeta līdzekļiem, neatbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1.punkta prasībām.

Nemot vērā minēto un pastāvošos riskus – iespējamu privāto plašsaziņas līdzekļu iziešanu no konkrētā tirgus nevienlīdzīgas konkurences apstākļu sakarā, kā rezultātā demokrātiskā diskursa telpa var tikt padarīta ierobežotāka un vienveidīgāka, kas savukārt negatīvi ietekmētu privātpersonu tiesības uz vārda brīvību un informācijas pieejamību, pašvaldībai, atsakoties no reklāmas un sludinājumu publicēšanas, vienlaicīgi nepieciešams arī pārvērtēt pašreizējo tās laikraksta darbības modeli.

Minētais izriet no Saeimas 15.06.2017.veiktajiem grozījumiem likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 1. un 2.panta. Attiecīgi, atbilstoši normatīvajam regulējumam pašvaldības laikrakstu būtu pamatoti pārveidot par bezmaksas informatīvo izdevumu, kas attiecīgi novērstu konkurences kropļošanu, kura izpaužas kā tirgus cenām neatbilstošu reklāmas cenu noteikšanu. Vai arī atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantam izveidot kapitālsabiedrību, kas gan pieļaujams tikai tad, ja tirgus nespēj nodrošināt šādu pakalpojumu. Attiecīgi secināms, ka konkrētajā gadījumā kapitālsabiedrības izveide laikraksta izdošanai neatbilstu Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta prasībām.

Vienlaicīgi KP vērš uzmanību, ka jebkurā gadījumā pašvaldībai, izdodot laikrakstu vai informatīvo izdevumu, ir jānodrošina konkurences neitralitātes principa ievērošana, nepieļaujot pašvaldības izdevumam nepamatotas konkurences priekšrocības.

Ar cieņu
priekšsēdētāja p.i.

J.Račko

¹ Sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 13.02.2017. lēmuma lietā Nr.SKA-613/2017 10.punktu.

² Sk. Administratīvās apgabaltiesas 17.05.2018. spriedumu lietā Nr.A420167817.